

## Przedstawienie wyników badania na temat: Religia w szkole<sup>1</sup> - opinia uczniów klas ponadpodstawowych w Bielsku-Białej.

Antonio Francesco Rizzo

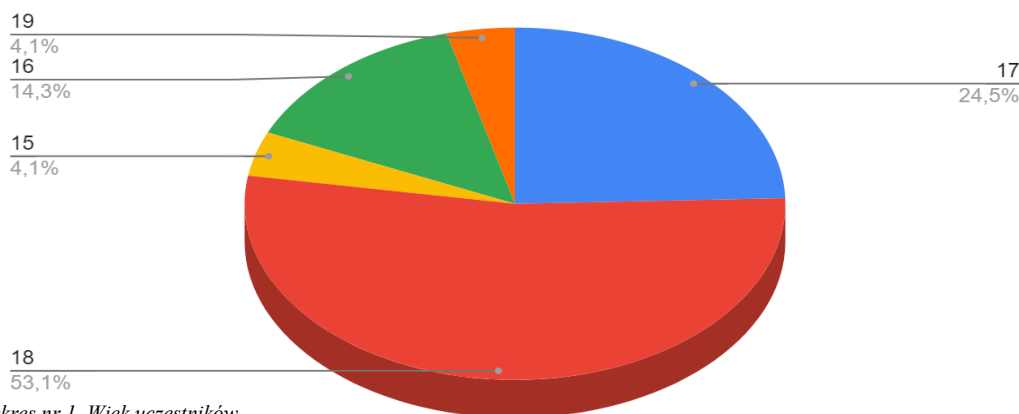
### Wstęp

Reforma edukacji związana z religią w szkołach była stałym elementem kampanii wyborczej oraz pewnym elementem w planach nowego rządu.. Nowa minister edukacji Barbara Nowacka przedstawiła swoją propozycję tej reformy. Jednym z jej elementów jest redukcja godzin religii do jednej tygodniowo, oraz umieszczanie tych lekcji na końcu lub początku dnia zajęć, co sprawiłoby, że uczniowie nieuczęszczający na religię nie musieliby w jej trakcie czekać godzinę na korytarzu czy na świetlicy.. Jednak jakiegokolwiek większe zmiany religii w szkołach wymagałyby zmiany konkordatu - co jest w jakimś stopniu trudne albo nierealne. Religia w szkole aktualnie jest przedmiotem, na który niekiedy w szkołach nie uczęszcza prawie nikt - osoby niewierzące i wierzące rezygnują z religii. Jaki jest tego powód? Analizując to wszystko, postanowiłem sprawdzić dzięki ankiecie, jakie zdanie mają uczniowie na temat religii w szkole. Ankietę stworzyłem dzięki Google Forms.

### Próba badawcza i jej charakterystyka

Moje badania postanowiłem przeprowadzić w trzech szkołach ponadpodstawowych w Bielsku-Białej (woj. śląskie) od 16.12.2023 do 23.12.2023 (ankietę zostawiłem wciąż otwartą i dostępną do uzupełniania dla poszerzenia zakresu badań w przyszłości). Pierwsza szkoła jest to liceum z głównym profilem matematyczno-fizycznym oraz geograficzno-matematycznym, drugą szkołą jest technikum budowlane, a trzecia to szkoła muzyczna. Wybór tych placówek nie jest losowy - różnica osób oraz zainteresowań mogła ukazać różne, ciekawe odpowiedzi. W mojej ankiecie wzięło udział 50 osób - większość z nich była pełnoletnia (patrz Wykres nr 1).

### Wiek uczestników

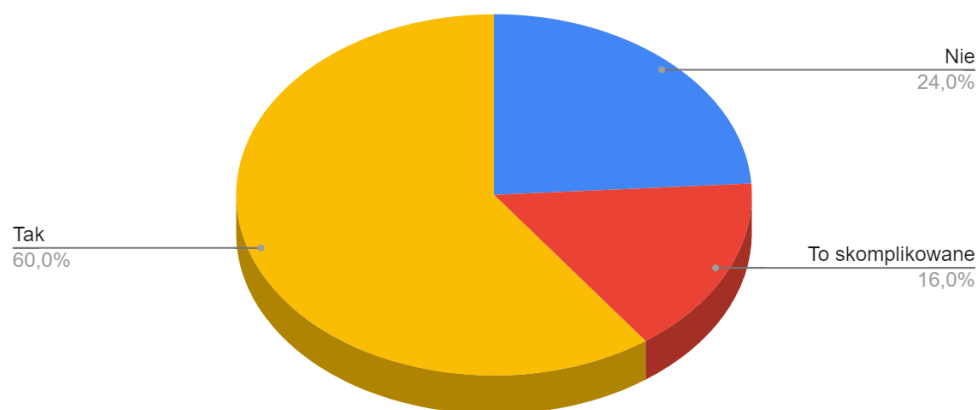


Wykres nr 1. Wiek uczestników

<sup>1</sup> Adres internetowy do ankiety: <https://forms.gle/eUtWY2WJsTs7FHRA>

60% uczestników wyraziła, że jest wierząca (lecz 16% wyraziło, że ich stosunek do wiary jest "skomplikowany"). Co warto dodać, pytanie nie odnosi się tylko do katolików (patrz Wykres nr 2).

### Czy jesteś osobą wierzącą?

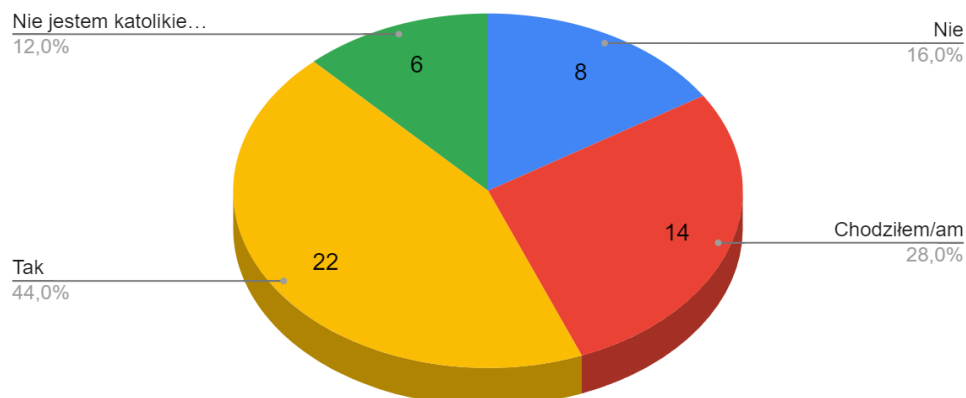


Wykres nr 2 Jaki jest stosunek uczestników do wiary?

Źródło: Ankieta "Religia w szkole"

Ostatnim pytaniem próby badawczej (pomijając pytania na temat miejscowości oraz województwa, gdzie uczestnik uczęszcza do szkoły) było "Czy uczestniczysz aktualnie w lekcjach religii?". Odpowiedź na to pytanie dawało możliwość na dostanie pytań dostosowanych do tego, co respondent wybrał. Podsumowując, większość nie uczestniczy w zajęciach religii (patrz Wykres nr 3).

### Czy uczestniczysz aktualnie na lekcjach religii?



Wykres nr 3. Czy respondent uczęszcza aktualnie na lekcjach religii?

Źródło: Ankieta "Religia w szkole"

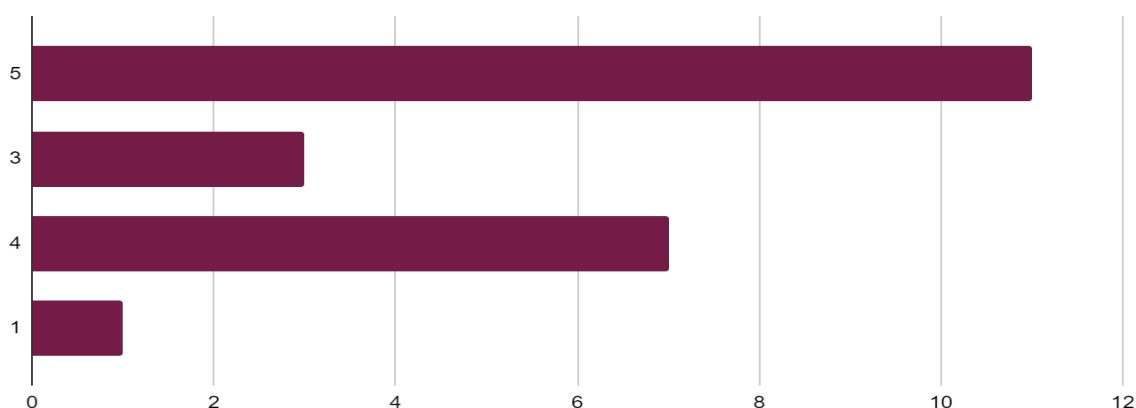
Jak wspomniano wcześniej, pytanie „ Czy uczestniczysz aktualnie w lekcjach religii?” dawało różne możliwości, jeżeli chodzi o dalszą wariację pytań (oprócz odpowiedzi „Nie” oraz „Chodziłem/am” [wybór tych opcji dawał ten sam zestaw pytań]). Dalsze badania będą podzielone na trzy sekcję - Odpowiedź „Tak, chodzę na religię”, Odpowiedź „Chodziłem/am” z uwzględnieniem odpowiedzi „Nie” oraz Odpowiedź „Nie jestem katolikiem, więc nie (jestem innej wiary)”.

## Sekcja nr 1 - Odpowiedź “Tak, chodzę na religię”

Odpowiedzi “Tak” udzieliły 22 osoby.

Pierwszym pytaniem sekcji nr 1 było to, czy uczestnik w skali 1-5 lubi lekcję religii. (patrz Wykres nr 4a)

Czy podobają Ci się zajęcia religii w szkole? W skali 1-5



Po lewej oceny (1-5 [żaden uczestnik nie udzielił odpowiedzi 2 oraz 3]) po prawej liczba wybranych odpowiedzi

Wykres nr 4a. Ocena zajęć religii przez uczestników.

Źródło: Ankieta “Religia w szkole”

Drugie pytanie było opcjonalne. Uczestnik mógł/a opisać, dlaczego dał/a taką ocenę. W tym pytaniu otrzymałem 6 odpowiedzi, lecz jedna była prześmiewcza i nie wyrażała powagi badania, więc została usunięta.

Ocena	Opis
4	“Aktualnie ksiądz, który prowadzi zajęcia mówi o współczesnych tematach, więc jest to dość interesujące. W przeszłości zajęcia były bardzo historyczne, nieciekawe”
4	“W tym roku mamy bardzo młodego księdza który lekcje religii prowadzi w angażujący i ciekawy sposób i nawet osobom niewierzącym podobają się te lekcje”
4	“Mój ksiądz jest bardzo inteligentnym człowiekiem. Prowadzi ciekawie lekcje i można z nim pogadać na różne tematy na poziomie.”
5	“Mam wspaniałego księdza, który jest otwarty i potrafi do mnie dotrzeć.”
1	“Nie każdy ma dobre podejście do wiary i jest strasznie narzucana”

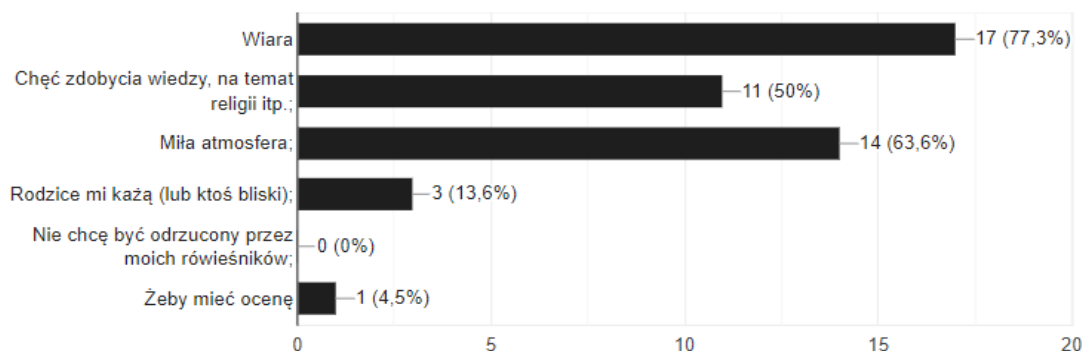
Tabela nr 4b Ocena zajęć religii przez uczestników (opisowa)

Źródło: Ankieta “Religia w szkole”

Następnym pytaniem było, dlaczego ankietowany uczestniczy w lekcje religii. Możliwymi odpowiedziami (wielokrotnego wyboru) były: “Chęć zdobycia wiedzy na temat religii itp.”, “Miła atmosfera”, “Rodzice mi każą (lub ktoś bliski)”, “Nie chcę być odrzucony przez moich rówieśników” oraz odpowiedź dodana przez uczestnika (tzn. inna)“, “Żeby mieć ocenę”. Odpowiedzi, które uzyskałem, wyglądają następująco (patrz Wykres nr 5).

#### Dlaczego uczestniczysz na lekcjach religii?

22 odpowiedzi



Wykres nr 5 Wyjaśnienie przez uczestników - Dlaczego uczestniczą w lekcjach religii?

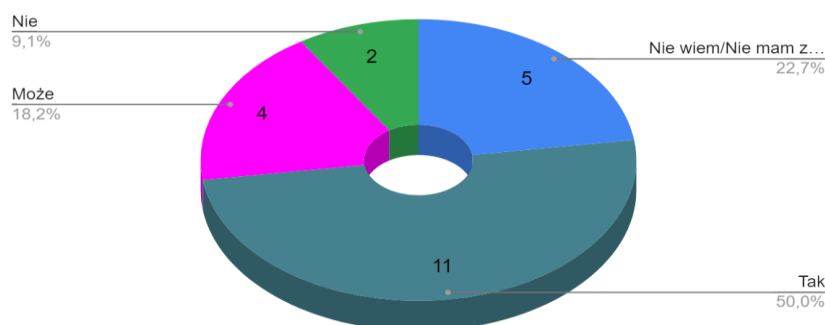
Źródło: Ankieta “Religia w szkole”

Trzecim (obowiązkowym) pytaniem było wskazanie, ile ankietowany ma godzin religii w tygodniu. Odpowiedzi są równe (tzn. w proporcji 50/50). 11 odpowiedziało - 1 godzina, a reszta 2 godziny.

(wykres jest nie wymagany)

W następnym pytaniu zamkniętym respondenci mogli odpowiedzieć “Czy religia w szkołach jest potrzebna?” Większość uznała, że religia jest potrzebna w szkołach (50% sama odpowiedź “Tak”, lecz z uwzględnieniem odpowiedzi “Może” 68,2%). Więcej szczegółów można zauważyć na poniższym wykresie (patrz Wykres nr 6a)

#### Czy uważasz, że religia w szkole jest potrzebna?

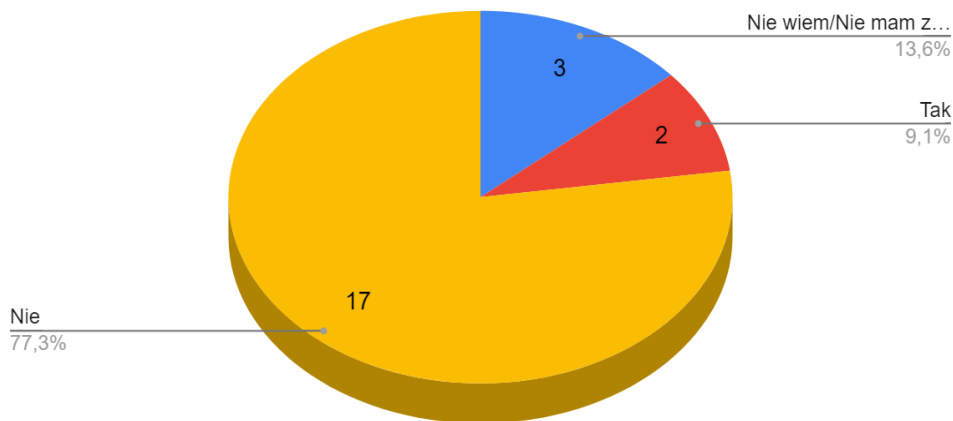


Wykres nr 6a “Czy uważasz, że religia w szkole jest potrzebna?” - dla osób chodzących na religię.

Źródło: Ankieta “Religia w szkole”

Ostatnimi dwoma zamkniętymi pytaniami z sekcji nr 1 są pytania: „Czy uważasz, że religia powinna być obowiązkowa?” oraz “Czy uważasz, że 2 godziny religii tygodniowo jest odpowiednie?”. W drugim pytaniu uczestnik badania mógł wskazać, czy powinno być więcej godzin religii, czy mniej. Odpowiedzi na te pytania można zobaczyć na wykresach nr 7 oraz nr 8.

### Czy uważasz, że religia powinna być obowiązkowa?

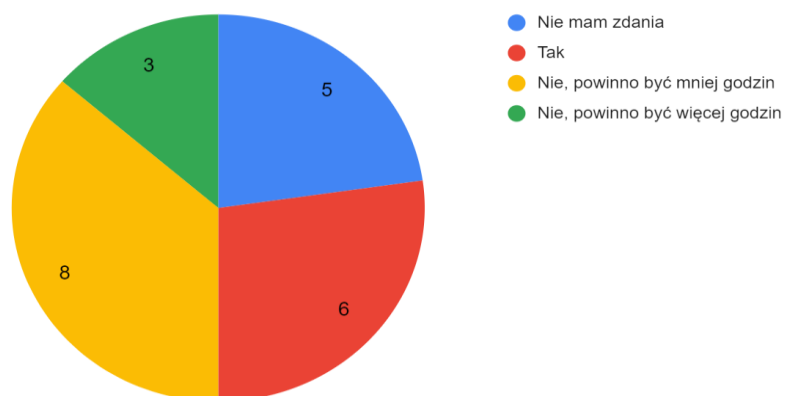


Wykres nr 7  
Sprawdzenie, czy wg uczestników religia powinna być obowiązkowa.  
Źródło: Ankieta “Religia w szkole”

Wykres nr 8 Pytanie na temat tego, czy 2 godziny tygodniowo religii to odpowiednia ilość.

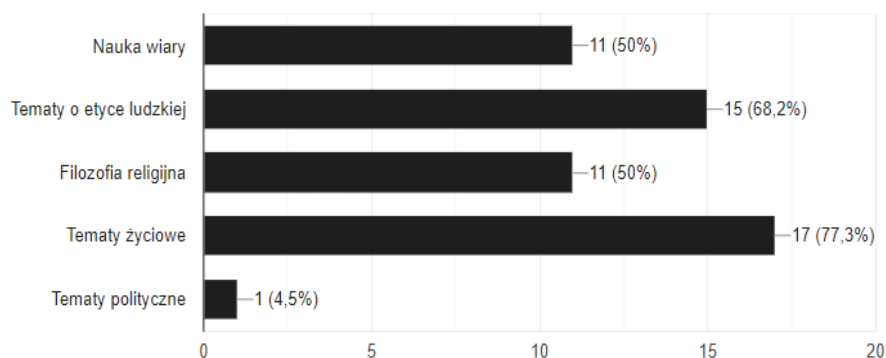
Źródło: Ankieta “Religia w szkole”

### Czy uważasz, że 2 godziny religii tygodniowo jest odpowiednie?



Przedostatnim pytaniem sekcji nr 1 jest “Jakie tematy lubisz, jak są poruszane podczas lekcji religii?”. To pytanie jest pytaniem wielokrotnej odpowiedzi. Możliwymi odpowiedziami były: “Nauka wiary”, “Tematy o etyce ludzkiej”, “Filozofia religijna”, “Tematy życiowe”, “Tematy polityczne” (wykres nr 9).

22 odpowiedzi



Wykres nr 9 Najbardziej lubiane przez uczestników poruszane tematy na lekcjach religii.

Źródło: Ankieta "Religia w szkole"

Ostatnie pytanie w tej sekcji było otwarte, lecz opcjonalne. Na pytanie "Opisz, co Ci się podoba i nie podoba w religii w szkole?" odpowiedziało 8 osób. Uzyskane odpowiedzi były następujące (patrz Tabela nr 1).

Opisz co Ci się podoba i nie podoba w religii w szkole?
"świąteczny katecheta"
"Poruszanie tematów politycznych"
"Tłumaczenie tekstów biblijnych na dzisiejsze czasy - bardzo ciekawe tematy. Formułki, same ściśle zasady co musimy robić co nie - na minus."
"Angażujące i ciekawe tematy"
"U mnie wszystko jest ok"
"Cała filozofia i nauka o tym"
"Sposób prowadzenia lekcji, ksiądz wplątuje w lekcje tematy historyczne. Jestem na kierunku związanym z historią sztuki więc lekcje z tą tematyką były bardzo ciekawe i pomocne na inne przedmioty. Lekcje na temat naszej wiary są również ciekawe, ksiądz rozmawia z nami i praktycznie każdy uczestniczy w tej lekcji. Z minusów to szczerze nie wiem, nie zauważam zbytnio jakiś."
"Sposób jak jest prowadzona religia u mnie w szkole jest prawie perfekcyjny. Nic dodać, nic ująć."

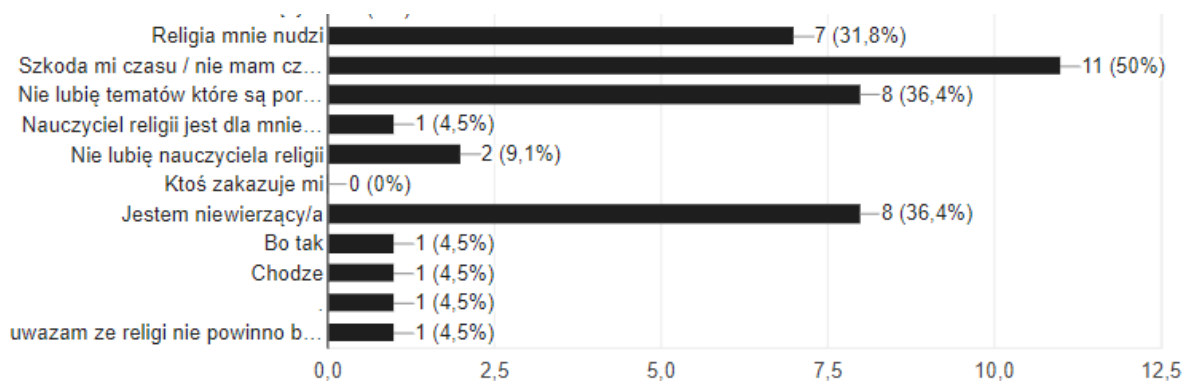
Tabela nr 1 Opis korespondentów, co lubią i nie lubią na lekcjach religii.

Źródło: Ankieta "Religia w szkole"

## Sekcja nr 2 - Odpowiedź “Chodziłem/am” oraz Odpowiedź “Nie, nie chodzę”

Takich odpowiedzi udzieliło 22 osoby.

Pierwszym pytaniem tej sekcji było “Czemu nie uczestniczysz w zajęciach religii?” Odpowiedź była wielokrotnego wyboru. Możliwe odpowiedzi były to: “Jestem niewierzący/a”, “Religia mnie nudzi”, “Szkoda mi czasu / nie mam czasu”, “Nie lubię tematów, które są poruszane na lekcjach religii”, “Nauczyciel religii jest dla mnie niemiły”, “Nie lubię nauczyciela religii”, “Ktoś zakazuje mi” oraz odpowiedzi inne (dodane przez korespondentów): “Bo tak”, “uważam z religii nie powinno być w szkole i państwo nie powinno w to ingerować”, “chodzę”. Odpowiedzi na to pytanie można zobaczyć w wykresie nr 9.

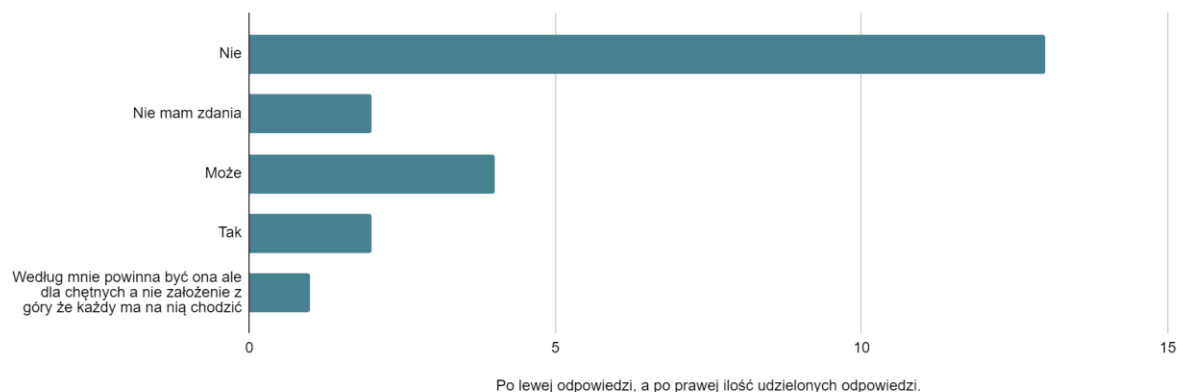


Wykres nr 10 Dlaczego ankietaowany nie chodzi na religię szkolną?

Źródło: Ankieta “Religia w szkole”

Następne pytanie „Czy uważasz, że religia w szkole jest potrzebna?” pojawiło się już w sekcji nr 1 oraz pojawi się w sekcji nr 3. Jeden respondent dodał swoją odpowiedź: “Według mnie powinna być ona, ale dla chętnych, a nie założenie z góry, że każdy ma na nią chodzić”. Wynik odpowiedzi tej puli uczniów wygląda następująco (patrz Wykres nr 6b) .

Czy uważasz, że religia w szkole jest potrzebna?

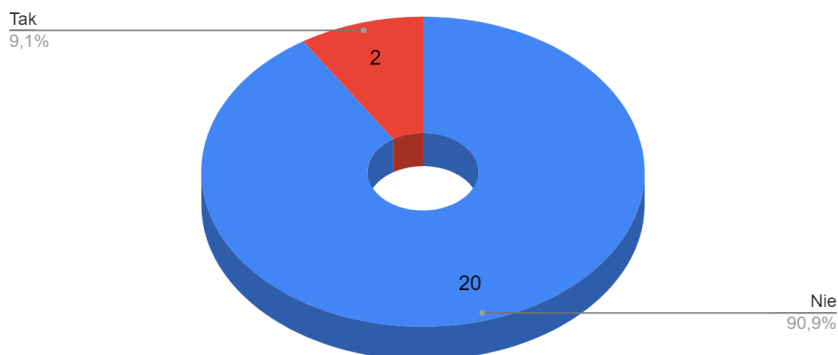


Wykres nr 6b (w formie wykresu słupkowego) “Czy uważasz, że religia w szkole jest potrzebna?” - dla osób nie chodzących na religię.

Źródło: Ankieta “Religia w szkole”

Przedostatnim pytaniem tej sekcji było “Jakbyś mógł/a, zapisałbyś/abyś się na religię aktualnie?”  
 Możliwe odpowiedzi były to: “Tak” albo “Nie”. Tylko 2 osoby odpowiedziały “Tak”. (patrz Wykres nr 10).

Jakbyś mógł/a, zapisałbyś/abyś się na religię aktualnie?



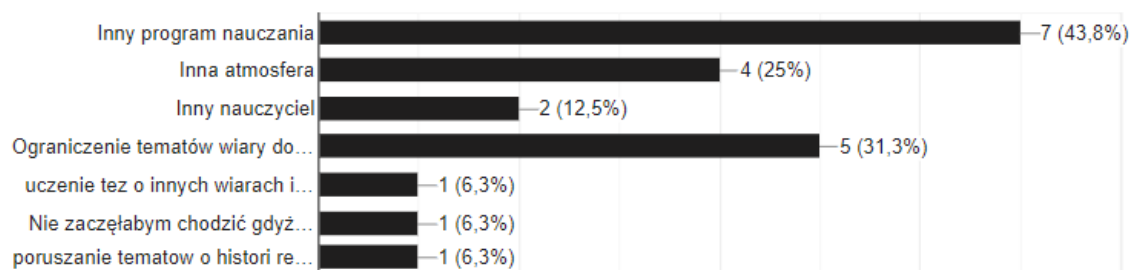
Wykres nr 11 Czy osoba niechodząca na religię szkolną, zapisałaby się aktualnie na nią?

Źródło: Ankieta “Religia w szkole”

Ostatnim pytaniem tej sekcji jest “Co spowodowało, żebyś zaczął/ęła chodzić na religię?”. Było to pytanie opcjonalne oraz z możliwością wielokrotnej odpowiedzi. Możliwe odpowiedzi w tym pytaniu były: “Inny program nauczania”, “Inna atmosfera”, “Inny nauczyciel”, “Ograniczenie tematów wiary do tematów życia czy polityki” oraz odpowiedź Inne: “uczenie też o innych wiarach i kulturach, żeby móc lepiej zrozumieć innych ludzi”. Odpowiedzi na to pytanie można zobaczyć w wykresie nr 11.

Co spowodowało żebyś zaczął/ęła chodzić na religię? (opcjonalne)

16 odpowiedzi



Wykres nr 12 Co może spowodować, żeby ankietowany (niechodzący na religię) zaczął/ęła chodzić na religię?

Źródło: Ankieta “Religia w szkole”

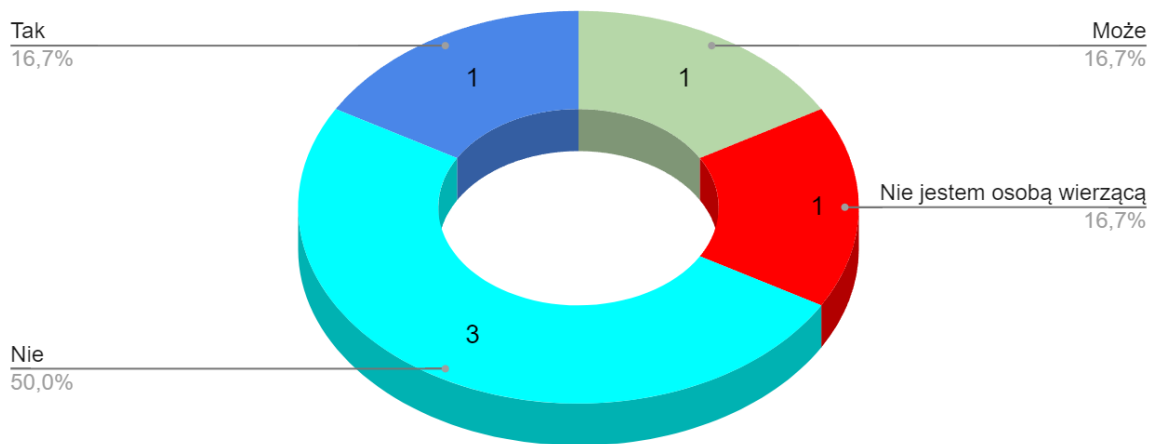


### Sekcja nr 3 - Odpowiedź “Nie jestem katolikiem, więc nie (jestem innej wiary)”

Takich odpowiedzi udzieliło 6 osób.

Pierwsze pytanie było “Jakby była w szkole religia twojej wiary, zapisałbyś/abyś się?” Możliwymi odpowiedziami było “Tak”, “Nie”, “Może” oraz “Nie jestem osobą wierzącą” (patrz wykres nr 12).

Jakby była w szkole religia twojej wiary, zapisałbyś/abyś się?

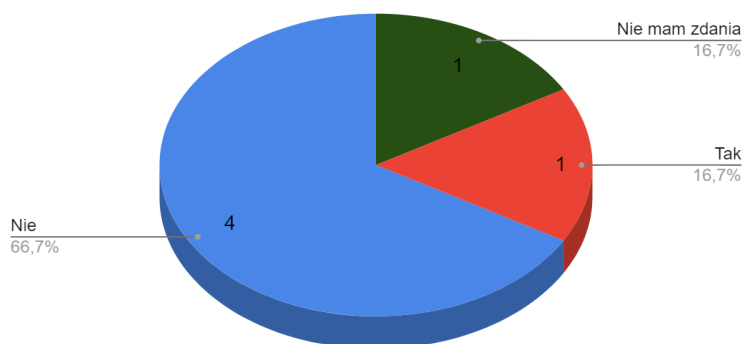


Wykres nr 13 Jeśli by była religia innej wiary, to czy korespondent (niekatolik) zapisałby się na nią?

Źródło: Ankieta “Religia w szkole”

Przedostatnim pytaniem było “Czy uważasz, że religia w szkole jest potrzebna?”, które się powtórzyło już 3 razy. Odpowiedzi dla tej grupy ankietowanych wygląda w następujący sposób (patrz Wykres nr 6c)

Czy uważasz, że religia w szkole jest potrzebna?



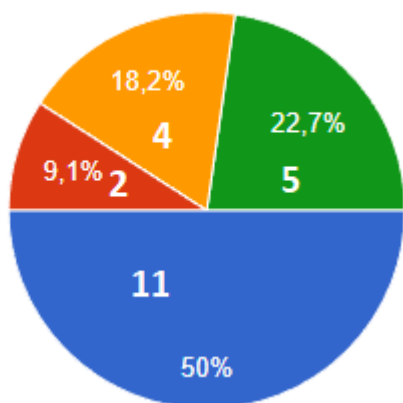
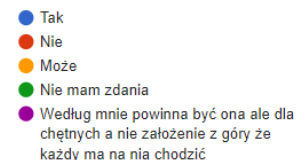
Wykres nr 6c “Czy uważasz, że religia w szkole jest potrzebna?” - dla osób niechodzących na religię i z inną wiarą niż katolicyzm

Źródło: Ankieta “Religia w szkole”

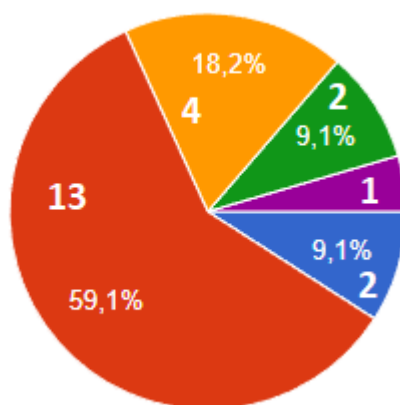
Na ostatnie pytanie „Czy będąc innej wiary, czujesz się dyskryminowana/y w szkole?. Jak tak - opisz” nikt nic nie napisał, co miało wskazać, że czuje się dyskryminowany/a.

## Podsumowanie

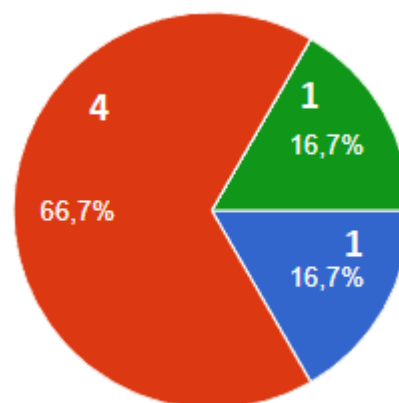
Ankieta składała się z różnej konfiguracji pytań, a jedno pytanie pojawiło się we wszystkich sekcjach - czyli “Czy uważasz, że religia w szkole jest potrzebna?” Poniżej przedstawiam 3 wykresy, do własnego porównania.



Wykres nr 6a<sup>2</sup>



Wykres nr 6b<sup>3</sup>



Wykres nr 6c<sup>4</sup>

Wiele osób odebrało ankietę pozytywnie i to ze strony osób wierzących i niewierzących. Dyskusja o religii w szkole jest dla młodych ludzi ważna, zwłaszcza gdy są w tym czasie planowane zmiany. Mam nadzieję, że moje badania pozwolą bardziej zrozumieć temat oraz zrozumieć, co tak naprawdę trzeba zrobić. Ankieta jest nadal dostępna na platformie Google Forms i można tam wyrazić swoją opinię na temat religii w szkole. Jeśli pula respondentów na tę ankietę będzie się zwiększała, planuję zrobić następną analizę ankiety.

<sup>2</sup>Wykres nr 6a “Czy uważasz, że religia w szkole jest potrzebna?” - dla osób chodzących na religię.

Źródło: Ankieta “Religia w szkole”

<sup>3</sup> Wykres nr 6b “Czy uważasz, że religia w szkole jest potrzebna?” - dla osób nie chodzących na religię.

Źródło: Ankieta “Religia w szkole”

<sup>4</sup> Wykres nr 6c “Czy uważasz, że religia w szkole jest potrzebna?” - dla osób nie chodzących na religię i z inną wiarą niż katolicyzm

Źródło: Ankieta “Religia w szkole”

**Bielsko-Biala 24.12.2023**